

Szabó Lajos bevezetője a Csütörtök beszélgetésekhez

Egyszintenciánk hosszúsági és szélességi fokai.

Részben közös hagyományú kutatás közös pontjainak megállapítása.

Elszakító vagy csak lazább együttműködést lehetővé tevő komponensek szigorú kipreparálása.

Annak a gondos vizsgálata, hogy eddig is nyilvánvaló közös pontokon túl mennyiben hozott össze bennünket az a szintén fontos *negatívum*, hogy törekvéseink, elemzéseink és céljaink, forma-averzióink és affinitásaink nagy vagy még nagyobb ellenállásra találtak szellemi környezetünkben.

Ezek a negatívumok sem mind kisebb értékű motívumai egy összeműködésnek, néhányukról kiderülhet, hogy még fel nem fedett közös pontokat takar. Mindenesetre jó kapcsolataink e különböző rendű erőit már kezdetben tisztázni próbálni.

Ennek a tisztázásnak vita-alapjául egy 1941-ben tartott és 1943-ban valamelyest feldolgozott előadásomat szeretném ajánlani.

Ehhez kapcsolódva szeretnék rámutatni a mai helyzet centrális pontjára s a megújuló hagyomány alapján néhány próbáját adni az emberi tevékenység általános elméletének, szoros rokonságban az egzakt természettudományok módszertanával. – A 19. század úgynevezett természettudományos világképe ilyen feladatok látköréig tulajdonképpen el sem jutott a pozitívizmus, materializmus és empirizmus kutató-motívumainak rendkívül szűkös és torzított felhasználása miatt s nem kevésbé annak az érdektelenségnek következtében, mellyel egy uralkodó polgári életfelfogás az ő szűkebb köreit látszólag nem érintő alapvető kérdéseket sújtotta.

A mai lehetőségessé vált életforma és tevékenység megvitatásának alapképleteként javaslom előadásomat, amelyeknek illusztrálásából és precizírozásából ki fog rajzolódni az a konkrét út is, mely a megvalósuláshoz vezethet.

Az előadás és javaslat arra a szempontközösségre akar rámutatni, amelyből kiindulva kulturális életünk minden területén egységes, értékelő és konvergálóan összefogó állásfoglalás lehetséges.

Az előadás egyben kísérletként is tekinthető a tradicionális filozófiai rendszerezés immár évszázados bírálatának gyümölcsötetésére, ami lehetővé tette, hogy létezés és élet olyan szélső pontjait fogjuk emberi magatartásunk egészébe, melyeknek egységes megragadása és kölcsönös produktív-tétele a gondolkodásnak Thalésszal kezdődő és Hegellel lezáruló filozófiai stílus-korszakában eleve lehetetlen volt.

A filozófia évszázados kritikája Comte-tól, Baadertól, Marxtól és Kierkegaardtól kezdve Schmitt Jenő-ig, Ebnerig és a modern atomfizikáig nem csak negatívumaiban bizonyult helytállóknak, hanem egy új egyetemesebb, gazdagabb és egységesebb emberi tájékozódásnak a lehetőségeit nyitotta meg!